

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.15. Pro gloria Dei. Vtitur Deum amicorum suorum bonis, ad gloriam suam, sicut illi Dei bonis, iuxta legem optimæ amicitiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

29 pelleret ad remeantem, idcirco graues illis Do-
 30 minus non permittit tentationes, non angustias,
 31 non occasiones. Sic Rupertus, sic Gregorius, sed
 32 illos velut in humeros tollit per regionem, in
 33 qua nulla sit illis cum victis contentio, bellorū
 34 nulla armorumque commotio, licet id fiat illos
 35 circumducendo & iter prolongando: hoc enim
 36 illud significat: *Circumduxit eos*. q. d. illos Deus
 37 in gyro custodiuit & circumvallauit ne quis il-
 38 los offēderet inimicus, quocirca decreuit vt per
 39 deserta proficiscerentur, vbi omni timore infini-
 40 corum sublato, possent tanto secutiores, & sine
 41 vlla mali suspitione iter suum proficere, quini-
 42 mo hoc verum esse credidero, quod illud: *Cir-
 43 cumduxit eos* idem sit quod Moyses ait: *Cir-
 44 cumduxit eum & dicit: & custodiuit quasi pupillam
 45 oculi sui*. Verum tamen cum eos iam vidit in
 46 virtute & spe proficisse, quam de Deo eos ha-
 47 bere conueniebat, eos excepit velut amicos sibi
 48 familiares maioribus exercens eos laboribus,
 49 non facili aquarum rubri maris amaritudine: si-
 50 quidem ad vberiorum amicorum suorum vtili-
 51 tatem, amarioribus vult illos examinare tribula-
 52 tionibus.
 53 *Hom. 1. ad* Legat' curiosus lector D. Chrysostom' vbi non
 54 *populum.* imitanda probat elegantia, octo commoda quæ
 55 *XX.* Deus in suorum amicorum prætendit benefi-
 56 *Odo cō-* cium: dum illos laboribus exercet, & in firmita-
 57 *moda* tribulationis. Secundum: vt dum homines eorum opera per-
 58 *tribula-* pendunt eminentiora, ac prodigia, non eos vt
 59 *tionis.* Deos venerentur sicut D. Paulo contigit & Bar-
 60 *1. Cor. 12.* nabæ in Lycaonia. Tertium: vt suam Deus de-
 61 *7.* monstrat virtutem, qui per adeo infirma opera-
 62 *2. Cor. 12.* tur instrumenta: hoc enim significatur per illud:
 63 *6.* *Virtus in infirmitate perficitur*. Quartum: vt sint
 64 patientiæ speculum, sicut Ioh' non enim sine tri-
 65 bulatione patientiæ virtus innotescit: hoc indi-
 66 cat. *Tribulatio patientiam operatur*. Quintum: vt
 67 omnibus constet aliam superesse vitam, in qua
 68 Deus præstita sibi rependit obsequia: cum in
 69 hac seueris suis exerceat aduersitatibus. Sex-
 70 tum: vt ceteri ad discant, suas patienter ferre tri-
 71 bulationes: hoc enim argumento, suos Christus
 72 animauit ad patientiam discipulos, Prophetarum
 73 exemplo: *Sic enim persecuti sunt Prophetas, qui sue-
 74 runt ante vos*. Septimum: vt omnem tibi rescin-
 75 dat excusationem, cur sanctorum non imiteris
 76 vestigia: cum ex infirmitatibus quas patientur,
 77 tibi liquido constet, illos tibi ossibus carneque
 78 similes existitisse: sic enim loquitur D. Iacobus:
 79 *Iaco. 5: 7.* *Elias homo erat similis vobis passibilis*. Octauum: vt

cognoscas bona hæc terrena non esse vera bo-
 na: quandoquidem illa suis tribuat inimicis: nec
 terrena mala vera similiter esse mala, cum illis
 suos repleat amicissimos.

§. 15. Pro gloria Dei. Virtus Deus amicorum
 suorum bonis, ad gloriam suam, sicut
 illi Dei bonis, iuxta legem optima amici-
 tiæ.

Non est infirmitas hæc ad mortem, ait Do-
 minus, sed vt glorificetur Filius Dei per eam,
 & sic se res habuit: etenim huius occa-
 sione infirmitatis, ac mortis, opus effecit, quo
 nullum eorum hominibus edidit eminentius:
 ratione cuius in eum crediderunt, & Dominica
 Palmarum tanto fuit exceptus triumpho. sicut
 dicendum est. Quis Domine, non miretur hoc,
 quod impendio salutis vitæque pauperum tibi
 gloriam laudemque conquiras? Aufergo cū de-
 titamento terrij glorificari vis & exaltari? multa
 hic SS. Patres præclara cogerunt: quidam enim quærat
 aiunt Deum absolutum esse omnium Domini detri-
 cique licere de nobis, nostraque vita p: libitu meo.
 mento.
 quo tu de clamyde tua bonisque disponis: di-
 cunt alij: nullam fieri iniuriam: enim nostris
 virtus rebus ad damnum sed ad magnam vtili-
 tatem quam in nobis per illud ipsum operatur,
 quod nobis incommodo esse indicamus: non-
 nulli, nullum fieri gratiam si nostris vtatur, vt
 illa remittat meljora: sed proposito vobis inha-
 reus dico, vñ sequi ex altero. An non d. ci. La-
 zarum amicum esse Christus notum sit igitur bo-
 nae pro verbum amicitia: *Amicum omnia com-
 munita. Quod conicis vocat' utis verbum. Sunt Manu. in
 Adagio.*
 amici quid vñ, & vt propria habeat alterius bo-
 na: quibus vt proprijs in commodum suum vñ
 nemo contradicit. Domine indigeo clamyde tua:
 ecce tibi gladio tuo: illum sume, & quidquid
 mihi est tuo placeat arbitrio. Hæc est, ita hæc
 est vera amicitia, si namque in illo desierit, a-
 mor non est verus. Pe pendet quantum sit Deus
 amicus hominis: etenim illi concedit illi omni-
 bus, quæ possidet, vt suis vñ, domine, celi tui Sua Deus
 mihi sunt necessarii, vt desinant mihi influen- omnia
 nas, Sol, qui me per diem illuminet, & Luna nobis
 per noctem: illis vivere pro beneplacito: Domi-
 ne, opus est mihi Angelis tuis, qui me custo- in signū
 dian, custodiant. Domine indigeo tuis Prophe- amicitia
 tis, qui mihi cum vitæ suæ discrimine verbum
 Dei disseminet: *Propter Osee 6: 5.*
 hæc

hoc doli in Propheta & occidit eos in verbis oris mei. Domine concede mihi filium tuum vt de celo ad terram descendens me de terra in cœlum tranſuehat, veniat: Sic Deus dilexit mundum vt filium ſuum vniuerſum daret, ecce tibi illum trado ad omnia tibi conſuecibilia: Domine, tuo opus eſt mihi labore, fame, ſiti, triginta trium annorum fatigatione, ſiat tua hæc omnia: maximi refert mihi vita tua ad vitam meam, ſit tua. Tuus atamen ſanguis, neceſſarius quem omnem in cruce profundas: proſtat ad vitam & ſque guttam; veſtram fameo carnem mihi in cibum, & ſanguinem mihi in potum: Accipite & comedite: hoc eſt corpus meum. Accipite & bibite: hæc eſt ſanguis meus tuum mihi Domine Spiritum diuinum tribue neceſſarium, vt animæ meæ vitam largiatur: hæc eſt illum ſub figura veni, quod reſpires, & ignis, qui calorem conferat vitam.

III. *Papa: quàm beneuolum amicum! quàm exacte veræ ſeruat leges amicitie, ait Apoſtoliſ, etenim omnia quæ illius ſunt, tuæ computaſſe poteſtati, tibi que permiſſam, vt ea in gloriâ tuam, quaſi tua forent, licet: uſurpate. Omnia veſtra ſunt: ſiue Paulus, ſiue Apollo, ſiue moſes, ſiue vita, ſiue mors, ſiue præſentia ſiue futura, omnia autem veſtra ſunt. Quidquid poſſidet Deus, tui iuris eſt, eius gloria, eſſentia, regnum, opes, Angeli, quidquid Pater habet, tibi tradidit ad emolumentum: Qui proprio filio ſuo non pepercit ſed pro omnibus tradidit illum: quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit? Quidquid filius poſſidet, totum hoc tuæ traditur poteſtati: eius perſona, anima, vita, Cato, ſanguis, Sacramenta, merita, Apoſtoli. Quidquid Spiritus Sanctus poſſidet, manui tuæ conſignauit, dona ſua gratias, fidem, ſpem, Charitatem, &c. o ſecurum ſi delemus que amicum! quis vnquam talis exiſtit amicus, vt eo modo traderet quidquid poſſidebat, ad gloriam amici ſui, & beneficium: nullo excepto, nec ipſa propria perſona, vita & incolumitate?*

IV. *Crediderunt Gentiles tria tantum in mundo Nulli alij reperiri paria amicorum, qui hoc nomine digni huic ſunt cenſerentur: Pilades cum Oreſte: Nyſus cum Eurialo: Damon cum Phytea: in quo autem huius amoris inuitit excellentia? in eo quod alter alterius gratiâ vitam ſuam expoſuerit, licet illam non amiſerit: tales huic apage amores: quamuis enim eos mundus habeat eminentiſſimos, quos vnquam celebrauit, tales atamen eſſe non dixerit. ſi huic amico noſtro conferatur: qui ſic nullo ſibi reſeruato, omnia cum effectu in gratiam*

amici ſui, hominis ſcilicet effudit, & tradidit: quinimo ſeipſum manibus conſignauit hominis, vt eo, in iſis omnibus vteretur, quæ in gloriam eius poſſent vergere ſublimiore: hic vides illum conuerſum in Sacramentum: eſt etenim in eo tibi, quidquid volueris: hic eius ſunt Sacramenta, & quidquid illius eſt totum nobis proſicit ad ſalutem: Si igitur homo, eo quod Deus ſe amicum illius ſtatuert, vt poteſt, & virtut ad maiorem gloria ſuæ cumulum iſis omnibus quæ Deus poſſidet, etiam ipſa Dei vita, Dei corpore, Dei Sanguine &c. iure poteſt optimo Deus eius, quem ſibi habet amicum, omnibus vt, quæ poſſidet, nempe facultatibus, honore, ſalute, vita, & morte ad ſuæ laudis incrementum: nec enim patitur æquitas, vt habeas pro amico tuo ius ad Dei bona & quidquid poſſidet efficacius, quàm ipſe ad tua & quidquid poſſides, pro amico ſuo.

Hinc conſpicere licet Sanctos Dei amicos, quanta animi voluptate tradant & petuntur Dei manibus quidquid habent, imo tua: ipſas perſonas, & vitam, vt de his omnibus pro beneficio ſuo ad nominis ſui gloriam liberè diſponat, cernit Moſes ardentem rubum: proſe viſionem grandem! ipſo teſte. Notat Rupertus, quod ignis poſitus in materia, & amplius adhuc in Rubo, conſeſtim omnia conſumat, quæ comprehendit: ſicut ignis in ſpino: ait Spiritus S. magnum ignis declarat incendium. Nihil eſt in terra illo efficacius, illo violentius, vt materiam, quam inuadit, illico redigat in cineres. Verumtamen rubum, in quo Deus apparet, necum ignis non conſumpſit, non arſecit: imo potius ſplendidior reddidit, clariorem, ſecundior, & vniſior: dum iuſtus ſe Deo tradit, dumque in eo diuina inhabitat maietas, abſit vt illum conſumat, quinimo lucem illi ſuperaddit clariorem, vires miniſtrat fortiores, & quo poſit illi ſeruire, ſecunditate donat amplior: non enim gladius Paulum occidit: non crux Petrum interemit: ſed illos reddidit illuſtiores: quamuis enim eos Dominus ſibi per ignem, per gladium, & per Crucem, expoſtulet, velique, vt ſuas illi conſecrent vitas: hæc omnia eo ſunt animo, vt tanto lucidius in eis Dei gloria, nomenque reſplendeat.

Eugeage o Iob, en me explodit diabolus obijcitque nullum mihi fidelem amicum eſſe, quodque plus ipſe quàm ego preſtit: vt autem de diabolio referam triumphum, & gloriam mihi hauri, conſequam, tuis omnibus indigeo gregibus, maioribus, ac minoribus: ouibus, agnis, arietibus, bobus, camelis, iumentis, &c. Domine: ecce tua ſunt

V. Reciproca requiritur a nobis liberalitas.

VI. Amor illam accendit.

VII. ex em- plis pro-

sunt omnia: necessarii quoque mihi septem filij tui, & tres filie tue, vt ne vnus de numero superstiti illos sumito: nec his satis, insuper & te ipsum requiro, vitam tuam, & incoluntiam, ecce in manu tua Dominus totus tantus quantus sum: incipio vt tuo vtare: hic est, ita hic est, amicus integerrimus.

Abraham gloriæ mex præclarum præparato trophæum vt mundus agnoscat, quàm fidelem te habeam amicum, vigile in tuis actibus meos ipse proponam sed tuo opus est filio, eoque interfecto, quem tu ipse pater, & carnifex tuis ipse manibus obrutes, atque in altari exustum offeras holocaustum. Domine, en illum tuæ libens offero dispositioni. Dauid & amicum meum te esse gloriaris? noueris mihi non parum referre, vt tuo vtar corde, tua anima, teque periculis & difficultatibus exponam acerbioribus; perplacet mihi, Domine & quo ijs quæ mea sunt manum inieceris lauiorem, tanto me cumulabis beneficio præclariori: *In me sunt, Deus, vota tua: non est in me nisi voluntas vna, & hæc ea est vt in me tua vota compleantur, & quidquid de me placuerit ordinare, siue vitam, siue mortem, siue sanitatem, siue languorem, omnia mea tua sunt. Euge age Saul, vique modo crudelem te passus sum inimicum, nunc autem in fidelissimum mihi te desino amicum, & vt talem exoptulo. Sicine Domine quidquid igitur sum, quidquid possum, tuo dedico seruitio, corpus meum, animam meam, sanguinem meum, meam vitam, meam personam tibi sint hæc omnia adeo deuota; vt pro meo non sum habiturus, quidquid tuæ non fuerit oblatum liberumque dispositioni: Domine quid me vis faceret?*

27. 55. 12.

Act. 9. 6.

VIII. Ex his rationem capies cur Sancti Dei, vt pignora æstiment & diuinæ amicitie tesseras tantopere bonorum iacturam, sanitate, honoris, vitæque fecerint dispendia: hoc etenim est velle Deum his omnibus vt, velut suorum bonis amicorum. Apertè iacturam.

Rex ostenderet quòd nobilissimè sibi censeret amicum, si bonis illius vtetur, si in salubris eius syluisque venaretur, in eius habitaret palatijs, in eius dormiret lectulis: deinde si plumosè tempore eius Rex pallium sumeret, quo sibi corpus ab imbre contegeret ipso nullum aliud habente quanta foret hæc gloria nobili? Domine, tanto Rex amore talem prosequiturobilem, vt illi pallium de humeris auferat, nudumque constituat vt illo se cooperiat. Habes hic cur Sancti tanto cumulentur gaudio suamque reputent gloriam, si Deus illos expoliet, opes vitæque

IX. Similitudo.

auferat: etenim norant hoc agere Deum, ad sui nominis incrementum.

Expendit D. Chrysostomus facinus illud ex Orat. mium trium Adolescentum in Babylonia: atque con. l. u. illos ante Euangelium adeo fideles: Dei amicos deos. ipso opere se demonstrasse, vt illam impleverint X. legem, quam in ipso Dominus nobis promulgauit: *Maior em hac, dilectionem nemo habet, quam ceterum in vt animam suam ponat quis pro amico suo, ad forniciam diuini nominis gloriam vitam suam illi & Babyloni obtulerunt & consecraverunt. Notes autem ex D. ca synce Chrysosto. quid protellati sunt: nimirum se nullo modo rependeret illis beneficium: seu præmium, se non. 1. 5. 13.*

Tyrannus minus terret: quod si Deum suum non abiuraret, illos in caminum ignis conjiceret exutendos: responderunt illi se nequaquam tantam Deo suo contumeliam irrogaturos: hic, inquit eius amore vitam nostram consecramus: si liberare nos vouerit de eius non dubitamus potestate, si noluerit, hoc ipsum gaudium & præmium æstimamus: quod nobis ipsis, nostraque vita se voluerit honorari: *illi exposuerunt D. Ch. animam suam pro gloria Dei, neque solum ob hoc Tom. 3. sunt admirandi: sed quod id nullus mercedis gratia fecerunt: ideoque dicebant: Ecce, Deus in celo potest eripere nos, qui etiam non eripiat notum se tibi Rex non seruaturus dixi tuis: sufficit nobis illa merces, quod propter Deum morimur: quod Deus illos esset remuneraturus, suosque Sanctos pro eo quod in gratiam eius fecerunt: hoc tamen noueris, legem hanc amoris esse perfecti, pati, & opes suas ac vitam manifesto exponere discrimini in Dei tantummodo gloria eiusque nominis obsequium: licet nulla hinc merces expectanda sit alia, quàm quod hoc illi placeat: sufficit nobis illa merces, quod propter Deum morimur. Hic igitur est verus amor amicitie, quem cum Philosophi, Theologi diffiniunt.*

Quam sibi gratum hoc censebat Apostolus, 47. XI. quando Deus illus vtatur corpore, salutem illi auferens, catenis, flagris, naufragijs, mortisque iusti gloriam illum exponens tradensque periculis: o quantum exultat dum ait: *Magnificabitur Christus in tribulatione meo, siue per vitam, siue per mortem. Sic. 1. 11. bala. Quam alacres Apostoli: quando Christus eorum in tribulatione vtatur personis, seque pro eius nomine flagris, cernebant affigebant Apostoli gaudentes à conspectu Concilij: quoniam digni habitus sunt pro nomine Iesu contumeliam pati. Quæris, Domine mi, cur electos suos amicos Deus atrocioribus excerceat difficultatibus: quid illi inde lucrî, quod Petrus*

Petrus crucifigatur, Paulus decapitur, Stephanus lapidibus obruitur; in craticula Laurentius exuratur; sic eius gloria conueniebat, ut haberet, qui diuinitatis suæ testes essent adeo constantes, ut pro eius confirmatione, vitā suam profundere & sanguinem tradere non dubitarent: & hic non vnus esset, sed plures & mille millia, an ergo ad nominis sui gloriam sibi morte & iactura vitur alienorum? vitur: etenim sunt eius amici: vnde illis eorumque bonis vitur, in quo & ipsi triumphum suum & gloriam statuunt primariam.

XII. Qui nimium lugent in aduersitatibus, veri non sunt Dei amici.

XIII. Gentiliū feruor in Deos suos non fundit.

Insuper ex his patet, quā parum te amicum esse Dei demonstras: cum volente ipso aliquid tui ad gloriam suam usurpare & in tua fidelitatis atque amicitiae probationem, tanto dolore crucieris, ut te clames infelicem, & infortunium esse definias: quo non immoderato te vexas dolore, ac luctu, quando tibi filium aufert charissimum? quanta desolatione deprimeris dum tibi filiam admirabilem dilectissimam? sic te habes, ac si tibi non tolerandam intulisset iniuriam: quā impatenter ubi doles auferri facultates salutemque corporis? hoc enim est amicum esse Dei? sic me respondes amicitiae, quā te prius praeuenit tibi cuncta, quae possidebat, ipse conflagrans; quanto pudore suffundi deberemus, pendentes ea quae Gentiles suis offerebant simulacris. Adera enim diaboli, & ingressus idolum, ut Deus volebat adorari, dicebatque, precipio: ut in mei obsequium immoletur hic coram talis Principis talisque Regis primo; nitus, ilico parentes ipsi filium apprehensum & coram idolo iugularum, exurebant, iactabantque felices quod Deus suus eorum dignaretur sibi dona consecrari: quinimo in ipso idolo valis Tophet, dum filij spectantibus parentibus exurerentur, tympana quatiebant, iudebantque fistulis, aliisque laetitiae instrumentis, quo suam testabantur mentis alacritatem, dum filios suos & viderent & audirent plorantes, & in ipso simulacro vivos concremari, & hoc quidem non vno fiebat die, aut biduo, non vna faciebat natio, non plures, sed omnes mundi nationes, idque per annorum mille curricula, quid plorant in ipsis Indijs mos increbuerat (ut alias diximus) quod annuatim in vrbe Mexico daemones viginti millia cordium filio, um offerrentur, & quidem nobilium totius regni, quos patres tanta daemone voluptate consecrabant, ut diem illum albo calculo, tanquam familiae suae honorificum, festiuumque insignirent, quibus certam cuncti congratulabantur, ex dono gratiae,

quo Deus illos affecerat, volens se eorum filijs honorari, alijs æmulos se ostendentibus, quia sibi tanta non conferebatur gratia. Heu Domine mi, quā multo minoris te facimus, cum te talia non petente sed volente huius nobilis, vel equitis, vel alterius cuiuslibet filium, tantus eratur luctus, & ploratus, tota lamentatur familia, vestem induit lugubrem, & se clamat infortunatam: & dum ab altero vel micam auferte studes sanitatis, vel granum facultatis, omnia querimonijs, omnia impletur impatientia. Satis superque testatur amorem nostrum imperfectum, norandum, frater mi, in aduersitatibus tibi contingentibus, quod Deus te velis ut ad nominis sui gloriam, tibi que dicat: *Infirmus hac Ore pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam.*

§. 16. Ut audiuit &c. Tunc quidem mansit duobus diebus in eodem loco: Tardauit Dominus, morti locum concedens, ut suam ostenderet sicut in Iordane, potentiam.

Postquam Dominus nuntium a se, hoc ref-
ponso, dimisisset, ait Evangelium quod bi-
duo in eodem loco ubi occurrit illi nuntius,
remanens. Narrat autem hoc verbis adeo my-
sticis, ut velit nos diutius illis inhærere, facti
huius mysterium perpendendo: *Vi ergo audiuit,*
quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem
loco duobus diebus, non ait simpliciter, quod Do-
minus ibi manserit, sed ait: *Vi ergo audiuit,* mora nō
quae est nota relationis: insuper temporis circum-
stantia declaratur per *Tunc*: deinde adiungit
confirmations aduerbium? *Quidem* quasi dicat:
auditis his, quae audiuit, eodem momento de-
creuit in eodem loco remanere duobus diebus,
quid hoc Domine mi? tunc ille, qui tanti tuos
facis amicos: an ex eo, quod tibi nuntiarunt, re-
morā sumis occasionem? *Vi ergo audiuit & tunc*
quidem mansit. Contrarium, ni fallor videbatur
inferendum: etenim amoris veri est illa proprie-
tas, nullam necesse moram, ut amico subueniat
pro rei necessitate laboranti: *Ne dicas amica tuos* *Prov. 3. 28*
vade & reuertere: cras dabo tibi, cum statim possis
dare: Sic monet Spiritus S. Quam primum, co-
gnouit Abraham captum in praelio ab hostibus
Lot, agenda cuncta demisit, & euro velocior
accurrit, illum erepturus. Quā horā nuntiauit
Dauidi, amicos suos ab Amalechitis grauer
oppressos, ne quidem distulit ijs necessa-